Daqsxejn ta' Nota Ortografika

Nibda biex ingħid li jiena ma jeniex mgħallem biżżejjed f'dan is-suġġett, u din in-Nota sa nagħmiha biex jekk hi tajba taqdi ta' regula u jekk ma hix tajba, tqabbeż lil xi ħadd li jifhem sewwa jagħtina hu regula aħjar u isbaħ.

F'ħafna kitba li tidher sewwa f' "Il-Malti" u sewwa f'"Leħen il-Malti", biex ma nsemmix oħrajn, jidhru sikwit verbi fil-Passat tagħhom minn uħud miktubin bil-vokali *e* u minn oħrajn bil-vokali *a*; vokali li f'dan il-każ għandha saħħa u impurtanza speċjali, u tista' tbiddel għal kollox is-sens tal-kliem u tal-proposizzjoni.

Biex nagħtu xi eżempi; jiena sibt xi drabi min kiteb ***sama'*** (to hear) u xi drabi min kiteb *sema'*; xi drabi ***tela'*** u xi drabi *tala'*; xi waqt *ġema'* u xi waqt *ġama'* u r*e*fa' u r*a*fa', u bosta oħrajn.

Billi dan rajtu għajb, jiena għamilt ħiliti biex nara nsibx xi sies, xi bażi tajba li fuqha nista' nibni regula soda, li ma titħarrekx, biex wieħed ikun irid jimxi fuqha, ikun jaf ta' bilħaqq li qiegħed jikteb sewwa.

Wara li għarraxt ħafna u flejt bir-reqqa dawn il-verbi u oħrajn li jixbhuhom jiena ġejt għal dawn il-konklużjonijiet.

1. Verbi li fl-Imperattiv għandhom żewġ konsonanti bejn żewġ vokali, u l-vokali ta' l-aħħar tkun *a*, il-Passat għandu jkollu *a* fl-ewwel sillaba; għalhekk jekk l-Imperattiv jagħmel ism*a*', il-Passat għandu jkun s*a*ma', mhux s*e*ma'; u hekk arf*a*' minn r*a*fa' itf*a*' minn tafa' eċċ.

2. Jekk l-Imperattiv joħroġ b'*i*, fil-Passat il-verb għandu jieħu *e*; eżempji: Aħm*i* jagħmel ħ*e*ma mhux ħ*a*ma; erħ*i*, r*e*ħa, aħbi, ħeba u bħal dawn, ibki, imxi, ifli, ikwi eċċ., li jagħmlu: beka, mexa, fela, kewa,.

Min-naħa l-oħra jekk fl-Imperattiv jidħlu tliet konsonanti wara xulxin bejn żewġ vokali, fil-Passat il-verb aktarx jieħu *a*, avolja fl-Imperattiv joħroġ b'*i*. Ara: ixtri, jagħmel xt*a*ra: istħi, jagħmel st*a*ħa u hekk xi wieħed ieħor.

Kemm hi u kemm għandha tkun sħiħa din ir-regula jidher mill-verbi itf*i* u itf*a*', *arm*i u *arm*a li mill-vokali tal-Pass*a*t ibddlu s-sens kollu tal-kelma.

Għalhekk jien naħseb illi jikteb ħażin min jikteb s*e*ma' flok s*a*ma'; ġ*e*ma' flok ġ*a*ma' bħalma hu ħażin t*e*fa' flok t*a*fa' għajb agħar ikun jekk wieħed jikteb mod u ieħor jikteb mod ieħor, u għajb li ma jinħaferx jekk l-istess kittieb issa jikteb hekk u issa jikteb xort'oħra.

Intenni : Jiena ktibt hawnhkk dak li deherli li sibt ; jekk dawk li f'din il-materja huma 'l quddiem iżjed, jistgħu jqiegħdu r-regula f'dawl aħjar, jiena u l-kittieba kollha għaqlin nibqgħu nafuhulhom

DUN KARM.